

LIBRIS
Andrea Camilleri
Conștiința lui Montalbano

We know
books

Titlul original: *La coscienza di Montalbano*

Copyright © 2022, Sellerio Editore, Palermo

Copyright © CRIME SCENE PRESS, 2026 pentru această ediție.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

CRIME SCENE PRESS

Piața Presei Libere nr. 1

e-mail: redactia@crimescenepress.ro

tel.: 021.317.91.37; 021.317.91.42; fax.: 021.317.91.43

www.crimescenepress.ro

CRIME SCENE PRESS

Director editorial: GEORGE ARION

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CAMILLERI, ANDREA

Conștiința lui Montalbano : povestiri / Andrea Camilleri ; trad. din lb. italiană de Emanuel Botezatu. - București : Crime Scene Press, 2026

ISBN 978-630-6749-15-7

I. Botezatu, Emanuel (trad.)

821.131.1

Coperta: MIHAIL COȘULEȚU

Redactor: ALEXANDRU ARION

Corectură: RUXANDRA MANUELA ARION

Tehnoredactor: LAURA TIBĂR

Bun de tipar: aprilie 2026

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Andrea Camilleri

CONȘTIINȚA LUI MONTALBANO

Povestiri

traducere din limba italiană
de Emanuel Botezatu

CRIME SCENE PRESS
2026

CUPRINS

Noapte de Sântă Mărie Mare.....	5
Douăzeci și patru de ore întârziere.....	45
Fereastra din spate.....	79
Un revelion special.....	125
Călțulunul vrăjitoarei.....	167
Fiul primarului.....	205
Notă.....	233

Andrea Camilleri a fost un scriitor italian, considerat unul dintre cei mai importanți autori italieni din secolul trecut și cel curent.

S-a născut la Porto Empedocle, în Sicilia, și a început studiile de literatură în 1944, însă fără să le încheie. Între 1948 și 1950 a studiat teatru și film, începând să lucreze ca regizor și scenarist și ocupându-se în special de piese de Pirandello și Beckett. La RAI a lucrat la mai multe producții de televiziune.

A publicat primul roman în 1978, iar anul 1994 marchează apariția primului volum din seria cu comisarul Montalbano, care l-a consacrat pe tot mapamondul.

În 1998 a câștigat Premiul Internațional Nino Martoglio. Cărțile sale s-au vândut în peste 10 milioane de exemplare în lumea întreagă.

A primit o diplomă de onoare din partea Universității din Pisa în 2005.

NOAPTE DE SÂNTĂ MĂRIE MARE

1

Acu', erau ani și ani de când Vigàta își luase obicei ca-n noaptea de Sântă Mărie Mare, a' dintre paișpce și cinșpce, mai mult de jumă' de *paisi* să plece cu mic, cu mare de-acasă pen' ca să petreacă până noaptea târziu pe plajă.

Era, ca să-i zic așa, o specie de migrațiune *momintania*, Vigàta rămânând carevasăzică deșartă, stăpâni acasă – numa' câinii și mâțele, drept pentru care hoțimea și spărgătorii de case n-aveau cum rata o așa ocazie, mulți făcând naveta-ncoa' și dinspre satele vecine. Se vede treaba că-și treceau vorba din gură-n gură.

Primul val de omenire, care *s'apprisintava* la apel de cum începea soarele să dea primele semne de scăpătat, era format din familieoane în dispozitiv complet, care cuprindeau câte trei sau patru *ginirazioni*, pornind de la proto-bunicii aproape de sută și până la sugaciul de la țâța mamei.

Ș-apăi fiștecare familion dintr-ăsta purta după el, a *parti* șezlonguri și scaune pliante pen' cei mai în etate sau

cărucioare pen' cei mai *picciliddri*, nelipsitele platouri *gran-nissimi* stivuite cu *cuddrironi*¹ comandați la ăi mai vestiți brutari din Vigàta – platouri care puteau fi în număr de trei sau chiar patru, în funcție fie de mulțimea componentilor, fie de nivelul lor de voracitate –, șiruri întregi de *sosizza*, cărnați groși de casă, acompaniați de cuvenitele ustensile aferente frigerii – ustensile care variau de la *semprici* și sărăcicioase plite de fier cu cărbuni până la luxoasele și strălucitoarele aparaturi pentru *roastbeef*.

Naturalmenti, fiștecare familion mai aducea după el și propriul *radioni portatili*, pe care-l potrivea la volum maxim. De nevoie, desigur, pen' că *altrimenti* ar fi trebuit s-asculte muzica lu' vecinu'.

Cam către ora nouă spre seară, parfumul blând al mării începea să se volatilizeze, alungat de mirosurile grele de *sosizza* fripți și rotisați. În caz că vreun străin de loc s-ar fi nimerit prin preajmă cu gând să-și umple plămâni cu aer de mare, ar fi putut pe urmă ține post negru o săptămână întreagă – într-atât de sătul s-ar fi simțit.

Viitura – ca să-i zicem așa – familială începea să bată-n retragere olecuță-nainte de *mezzannotti*, numa' că mai întâi obiceiul cerea să se înființeze asociații spontane de voluntari care să pornească, urmăriți de tânguielele înlăcrimate ale mamelor, în căutarea propriilor *picciliddri* dispăruți cu punctualitate nu-se-știe-pe-unde, și care – după îndelungi

¹ Mai comun *cudduruni* (dial. sic.), un fel de plăcinte sărate specifice zonei de sud a Siciliei, din aluat umplut cu carne și legume. (*n. trad.*)

căutări – veneau descoperiți *addrummisciuti* fie drept în buza mării, fie cu căpățâna pe jumătate în nisip, pe plajă.

Pe urmă, odată trecut de miezul nopții, dinspre oraș se revârsa al doilea val. Care era pe de-a-ntregul format din tineri.

Valul ăsta nu era așa gureș ca primul, iar ustensilele de le cărau cu ei numai de bucatărie nu erau. Câte-o pătură ici-colo, un radio, câteva chitare...

Ficiorii și domnișoricile apăreau grupuri-grupuri, însă aproape numaidecât se defalcau pe perechi, ale căror siluete, strâns *abbrazzate*, se estompau încet-încet în primitoarea obscuritate.

Ccà e ddrà, ici-colo adică, se mai aprindea din când în când, stingându-se apoi imediat – asemenea unui licurici solitar – câte-o lanternă de buzunar.

Câte-un întârziat care-și căuta perechea, desigur, caz în care se mai isca și câte-un schimb de voci sparte, un început de hartă – de obicei când avea loc vreo neplăcută (sau plăcută, de ce nu?) confuzie de persoană.

Când se înfiripau primii zori, pe tot întinsul plajei nu mai era *nisciuno*.

Rămânea în urmă *lordura* – sticle goale, doze, pungi de plastic, prezervative, seringi, resturi de *sosizza* și *cuddrironi* pe care acum le înghițeau hulpav câinii vagabonzi.

Una peste alta, gunoierii aveau de lucru din zori de zi până-n asfințit, ca să curețe locul.

Antărt, știind mersu', Montalbano se suise în mașină și se surghiunise benevol tocmai la Ficca, punându-și burta la cale pe îndelete. Și mai pe îndelete refăcuse drumul către casă, calculând să ajungă la Marinella după revărsarea celui de-al doilea val, care măcar îi consimțea să-și facă somnul.

Numa' că anu' ăsta o avea la el pe Livia, căreia îi cășunase nici mai mult nici mai puțin decât să asiste la întreaga reprezentatie populară.

Atunci, fără știrea ei, comisarul îi telefonă Adelinei, menajera, rugând-o să accepte un armistițiu festiv cu Livia, nu de alta, dar ca să aibă și el câte ceva de-ale gurii prin casă.

Așa se face că, pe la nouă, Adelina le trimise prin fii-su un platou de *cuddrironi* și un șirag de *sosizza* gata rotisați, numa' buni de mâncat încălziți nițel la cuptor.

Se ospătară și se cinstiră pe verandă, pe fondul muzical – nu neapărat armonios – provenind dinspre plaja dominată acum de Al Bano și Romina, care cu un an în urmă câștigaseră la San Remo cu o *canzuna* de se chema *Felicità*².

Nu se dădură duși de pe verandă nici după ce primul val lăsă câmp liber celui de-al doilea.

Era o noapte întunecată ca-n fundul iadului, o beznă uniformă, din adâncul căreia se înfiripau ca o adiere mur-mure, râsete, suspine. Acum, fondul muzical era asigurat de câte-o chitară, ici-colo. Când și când, o voce de *picciotta* îl striga pe unu', Armando, care însă ți-ai găsit să răspundă!

² Mai comun *cudduruni* (dial. sic.), un fel de plăcinte sărate specifice zonei de sud a Siciliei, din aluat umplut cu carne și legume. (n. trad.)

Nu departe de verandă, pe mâna stângă, un cineva-nu-se-știe-cine începu să cânte din muzicuță. Motive melodi-ce lente, *malincuniosi*. Foarte talentat, cineva-ul ăsta! Lui Montalbano chiar îi amintea de un muzician de jazz faimos – oare cum naiba-l chema? Tiliman? Telemans?

Deodată, Livia, care nu luase seama și dăduse cam mul-tișor vin pe gât în jos, își depuse căpșorul pe umărul lui Montalbano și *s'addrummisci*. Comisarul o aburcă-n brațe și se duse s-o întindă în pat.

Se făcuse ora trei de dimineață.

Se trezi pe la opt. Livia dormea încă dusă, în legea ei. Se ridică din pat, se duse să deschidă ușa dinspre verandă, ieși. Soarele începea să ardă încă de pe acum.

Plaja era tot ca o mare și ea, dar o mare de *munnizza*, de gunoaie care începuseră deja să emane miros fetid, de putreziciune. Dincolo de verandă, pe mâna stângă cumva, la jumătatea drumului spre apă, mai rămăsese un singur suflet de om. Un el, sau o ea, care acum dormea complet înfășurat într-o pătură. Eh, dacă mai zăbovea mult și nu se trezea, soarele avea să ți-l coacă înăbușit.

Intră în baie și, când într-un târziu ieși, nici urmă de Livia!

O găsi pe verandă.

– Intru și eu în baie, pe urmă mergem să facem o *bella nuotata*. O partidă de înot cum scrie la carte, ce zici?

– De acord.

Trecu în bucătărie și pregăti un ibric mare cu cafea. Livia avea să ia micul dejun când se vor fi întors de la înot.

O jumătate de oră mai târziu se pregăteau amândoi de plecare, pe verandă.

– Hm, ce straniu, nu-i așa? făcu Livia.

– Ce anume?

– Nu l-ai observat pe cel de colo care încă doarme, înfășurat în pătură?

– Hai în apă, zise Montalbano. Îl trezim când trecem pe lângă el.

Coborâra pe plajă și începură să slalomeze printre gu-noaiele împrăștiate pe nisip, când, la un moment dat, Livia spuse:

– Pare să fie un bărbat.

Montalbano își concentrează privirea într-acolo și-și dădu seama că da, Livia *avviva raggiuni*. Pătura era atât de strâns înfășurată pe trup, încât practic contura o siluetă *'ndubbiamenti* masculină.

– Îl trezesc eu, spuse.

Se apropie, se aplecă spre necunoscut, întinse brațul și-l scutură ușor.

– *Sveglia!* Hai, că s-a făcut târziu!

Nicio reacție. Deh, probabil că omu' era la somnu' ăl greu, de mahmureală. Îl scutură cu ceva mai multă putere.

– Hai, deșteptarea!

Nicio mișcare nici de data asta.

Deodată, Montalbano înțelese totul. Se ridică, o prinse pe Livia de braț și o trase câțiva pași într-o parte.

– Du-te în casă!

Livia era confuză și dădea semne de spaimă: una peste alta, un trup așa de țeapăn n-avea cum să fie un semn bun.

– Bine, dar...

– Hai să nu mai stăm la discuții, te rog.

Așteptă până când o văzu pe Livia intrând, apoi se puse-n genunchi lângă corpul necunoscutului, cercetând pătura în care era înfășurat. În partea de sus, spre cap, țesătura formase un fel de tunel prin care-și putea strecura mâna. Așa și făcu, *quatelosamenti*, întâlnind mai întâi claia de păr a bărbatului și ajungând apoi la fruntea lui.

Cu toată vipia din jur, i-o simți rece, dar acel rece de răceala morții.

Dădu fuga-n casă.

– E mort, nu-i așa? îl iscodi Livia.

– Da.

Se repezi la telefon și-l sună pe Mimì Augello.

Nu pe Fazio, că el își luase trei zile de concediu ca să se ducă cu *sò patre* și *sò matre* la Messina, la un unchi de care erau cu toții foarte legați. De altfel, în mod normal ar fi trebuit ca nici Mimì să nu fie azi de serviciu. Îi mărturisise lui Montalbano că făcuse cunoștință cu o *picciotta* franțuzoaică și că planificaseră împreună o excursie la Taormina între paisp'ce și șaisp'ce, numai că, pe treisp'ce seara, *picciotta* lui plecase nitam-nisam de la hotel și... dusă fuse! Așa că Augello al nostru, în loc de-o Sântă Mărie Mare de cuc bur-lac, o să aibă acu' parte de o zi de lucru plină. Montalbano îl informă despre descoperirea făcută, adăugând:

– Mimì, nu uita să ceri la Primărie să trimită câțiva gardieni publici care să țină lumea departe. Cât de curând încep să dea năvală încoă' amatorii de plajă.

– Și pe urmă ce mai tre' să fac?

– Păi, anunți procurorul districtual, pe doctorul Pasquano, legistul, și Criminalistica.

– Bine-bine, da' dacă-i mort de moarte naturală?

– Hai, Mimì, nu mai pune întrebări idioate. Asta, cu mort de moarte naturală sau nu, or s-o constate ei, științific. Una peste alta, când termini, vii imediat încoă'.

Se întoarse să cerceteze plaja de pe verandă. Câțiva iubitori-de-mare-și-soare își semnalau deja prezența pe plajă. Luă rapid o decizie.

– Tu rămâi aici, îi spuse Liviei. Iar eu mă duc să mă postezez acolo, lângă el. Așa, trecătorii îl vor ocoli.

Mimì Augello sosi după o jumătate de oră. Gâfâind gros, arăta gata obosit; de altfel, se lăsă să cadă pe nisip.

– Scuze pentru întârziere, dar n-a fost deloc simplu să-i gălesc pe toți.

Era înțolțit la patru ace, fără cravată, ce-i drept, numai că sudoarea răzbise prin haine afară.

– Auzi, ia treci tu în casă și spune-i Liviei să-ți dea un costum de-al meu. Pe urmă, te-ntorci încoă'.

Lui Augello mai-mai că nu-i venea să creadă. Când reveni, Montalbano îi zise:

– Rămâi tu de pază aici. Eu mă duc să m-arunc în mare, că mi-s gata prăjit. Pe urmă, vin să te schimb.

Însă cinci minute mai târziu schimbul de tură nu mai era necesar: își făcuseră apariția patru gardieni publici de la Primărie.

Primii care-și înfipseră steagul la locul crimei se dovediră a fi ai de la Criminalistică. Până s-apuce cineva să-i întrebe de sănătate, executară un morman întreg de fotografii. Pozară până și gunoaiele din preajma cadavrului, după care se puseră pe derulat pătura, încetul cu încetul.

Și tot așa, *lentamenti*, de sub învelitoare se îți trupul unui *picciotto* – frumușel altfel, își spuse comisarul – ca la vreo treizeci de ani, echipat cu un maiou alb, o pereche de bermude și una de sandale.

Cămașa i-o găsiră adunată ghem sub umeri. Lângă el, în apropierea șoldului stâng, un garou hemostatic și o seringă. Chipul nu-i trăda nicio expresie, iar așa cum stătea cu ochii închiși, părea mai curând că doarme.

Nu avea la el nici portofel, nimic-nimic. Te pomenești c-o fi fost jefuit de vreo hienă nocturnă fără suflet, când poate era încă în agonie!

Doctorul Pasquano se-nființă exact când ai de la Criminalistică terminară de trebăluit. Era negru la față.

– Iac-așa, până și de Sântă Mărie Mare veniți să mă frecați la icre. Halal!

– Pierdurăți aseară la poker sau ce? il iscodi Montalbano.

– Da' pe 'mneata ce te fute grija, mă rog?

Una peste alta, după ce examinează îndelung cadavrul, decretă că tânărul murise probabil din cauza unei supradoze, undeva între orele două și trei noaptea.

Procurorul districtual Tommasseo se făcu viu abia către ora unu după pânză.

– Ce-avem aici, bărbat sau femeie? întrebă el înainte să vadă cadavrul.

Omu' avea o slăbiciune – chiar dacă se bănuia că-i doar teoretică – pentru *fimmine*. Cu atât mai mult dacă erau tinere și *beddre*, frumoase adică.

– Bărbat. Regret să vă dezamăgesc, făcu Pasquano pe un ton vizibil nepoliticos.

În cele din urmă, la ora unu și jumătate, cadavrul era ridicat și dus la morga de la Montelusa.

– Treci pe la mine mai spre seară, îi spuse Montalbano lui Mimì, la despărțire.

Și se vârî înapoi în casă.

– Să știi că a mai rămas ceva din pizza aceea trimisă de Adelina..., începu Livia.

– Nu-i spune pizza. Se cheamă *cuddrironi*.

– De acord, numai că eu nu știu să pronunț așa ceva.

– Nu, mulțumesc, nu mi-e foame. Tu ai mâncat?

– Nu, nici mie nu mi-e foame.

Se priviră în ochi și se-nțeleseră fără cuvinte.

Nu le rămânea altceva de făcut decât să se ducă la culcare.

Ceea ce și făcură.

Mimì bătu la ușa casei de la Marinella când soarele își începea coborârea dincolo de orizont, iar primele semne de briză împrăștiară cât de cât aerul, purtând departe miasmele insuportabile ale gunoaielor pe jumătate putrezite de căldură. În lipsa binefăcătoarelor adieri, n-ar fi putut sta acum pe verandă decât dacă s-ar fi dotat cu măști de gaze.

– Am trecut adineauri pe la secție, să mă interesez dacă au apărut informații noi, spuse Augello. Până în acest moment nu a fost depusă nicio sesizare de dispariție de persoană.

– E încă prea devreme, observă comisarul. Să sperăm totuși că vine repede, naiba s-o ia de sesizare. Altminteri, o să ne dea mult de furcă identificarea cadavrului.

– Bine măcar că nu suntem sub presiunea găsirii unui vinovat. De vreme ce n-avem de-a face cu un omor, nu-i așa?

– Ei bine, vreți să vă spun ceva? interveni Livia. Pe mine genul ăsta de moarte m-a dat peste cap mai tare decât un omor.

– De ce?

– O moarte atât de solitară și atât de sordidă... Cu toată mulțimea de oameni din jurul lui care se distrau... nu, nu știu, mă întristează profund. Ce l-o fi împins oare să-și doarească sinuciderea?

– Din ce zice Pasquano, sinuciderea este exclusă. A fost o eroare, mă rog, o supradoză, o informă Mimì.